

A BUDAPESTI V. KERÜLETI M. KIR. ÁLLAMI
BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM

É V K Ö N Y V E

AZ
1938—39.
ISKOLAI ÉVRŐL

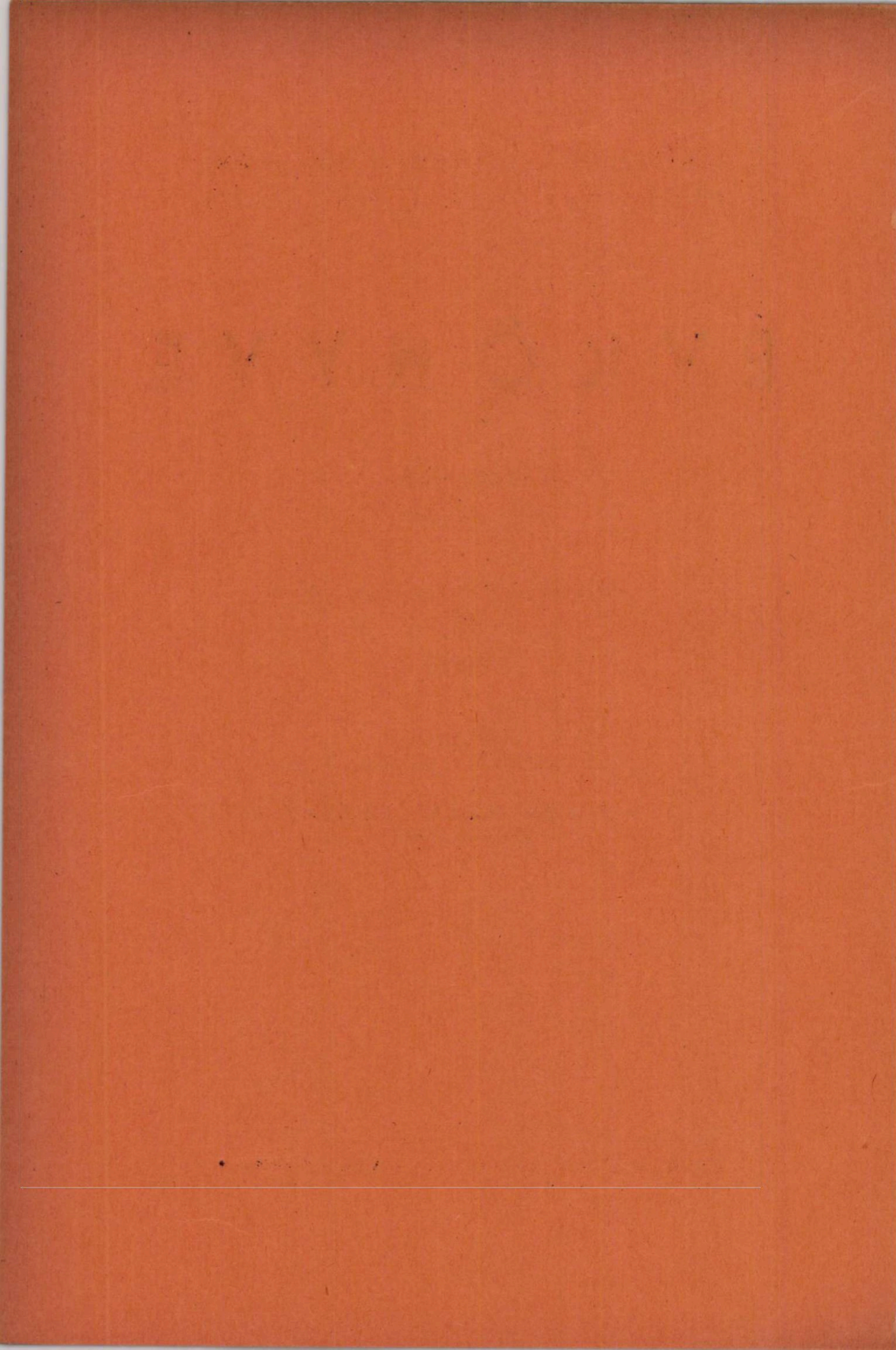
AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK
80.
ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE
A GIMNÁZIUM IGAZGATÓJA:

VITÉZ DR. PÁLFI JÁNOS
EGYETEMI M. TANÁR

KIADTA: A GIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁG
BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 29. — TELEFON: 124-588

A BUDAPESTI V. KERÜLETI M. KIR. ÁLLAMI
BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM

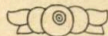
É V K Ö N Y V E

AZ
1938—39.
ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK
80.
ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE
A GIMNÁZIUM IGAZGATÓJA:

VITÉZ DR. PÁLFI JÁNOS
EGYETEMI M. TANÁR

KIADTA: A GIMNÁZIUM IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 29. — TELEFON: 124-588

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

666
1939

Felelős kiadó: vitéz dr. Pálfi János.

Hunnia nyomda kft. Bpest, VII. Hársfa-u. 56.— Felelős: Hunyadi László.

PINTÉR JENŐ dr.

Most húsz éve, hazánk történetének mélypontján került Pintér Jenő a budapesti tankerület főigazgatói székébe. A proletárdiktatúra szelleme semmit sem hagyott érintetlenül. Szennyes kezét rátette az iskolákra, és szörnyű rombolást vitt végbe bennük. Kiapadhatatlan energiával látott munkához az új főigazgató. „Látogatott, tanácskozott, írt, ellenőrzött, buzdított, . . . s már néhány hét leforgása alatt megteremtette a normális tanítás lehetőségét ebben a teljesen felforgatott tankerületben” — írja róla egyik hűséges munkatársa, Krompaszky Miksa.

És amilyen volt az elindítás, olyan volt és maradt a folytatás. Korszerű tankönyvekkel látta el a középiskolai tanulókat. Világos, magyaros stílus, áttekinthetőség, minden sallangtól való mentesség jellemzi valamennyiüket. A rábízott tanulóifjúság igazi atyjára talált benne. Biztató hívására szeretettel és gyermeki bizalommal csoportosultak köréje a középiskolák legfelsőbb osztályainak legjelesebb tanulói, és megismerkedtek a tudományos bűvárkodás módszereivel. Életrehívta és megszervezte a középiskolai tanulmányi versenyeket. Hány esetben volt éppen ez a nemes vetélkedés az elindítója egy-egy jelentős pályafutásnak!

E mellett még arra is volt gondja, hogy részben iskolai használatra, részben azonban ezen túl egész életükre is egy megbízható vezérkönyvet adjon a kezükbe. Ilyen elgondolás hozta létre a Magyar Nyelvvédő Könyvet. Ennek három egymásutáni kiadása, e kiadások tízezres példányszámai (a harmadik kiadás elérte a nyegyvenezret) bizonyítják legjobban értékét, rendkívüli hasznát. Alig két esztendő alatt nélkülözhetetlen kézikönyvévé avatta Pintér Jenő főigazgató úr „Nyelvvédőjét” a lelkes, magyar középiskolai tanulóifjúság. Szerzőjének nem kell felsőhajtania Lessinggel, hogy jobban szeretné, ha olvasnák munkáit, mint dicsérnék. Olvassák, forgatják, és csak természetesen, hogy ez egyúttal a legnagyobb dicséret is.

Hogy e húsz év mit jelent a magyar irodalomtudomány szempontjából, közismert dolog. Ez emléksoroknak nem lehet a céljuk

Pintér Jenő tudományos munkásságának az ismertetése. Mégis meg kell említeniünk, hogy amióta 1908-ban elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Semsey-díját négy kötetes magyar irodalomtörténetével, azóta híven kitartott mellette. 1922-ben jelent meg A Magyar Irodalom Történetének Kézikönyve (tudományos rendszerezés) című hatalmas műve két kötetben. Ezt a Petőfi Társaság irodalomtörténeti nagydíjával tüntette ki. A nagyközönség kezébe 1928-ban „képes“ irodalomtörténetet adott. És a 50-as évek? Ezek sem a pihenésé. Hét kötetes magyar irodalomtörténete most is tanuskodik törhetetlen munkaerejéről és tudományszere- tetéről. Ki is tünteti nagy fiát Budapest székesfőváros a Kazinczy-éremmel. Nagy fiát: a M. Tud. Akadémia, a Szent István Aka- démia, a Kisfaludy-Társaság, a Petőfi-Társaság tagját, továbbá a szegedi Ferenc József Tudomány-Egyetem nyilvános rendes ta- nárát és a debreceni Tisza István Tudomány Egyetem díszdokto- rát. S a legmagasabb helyen sem feledkeztek meg a budapesti tan- kerület főigazgatójáról. A magyar érdemrend középkeresztje díszíti munkás magyar keblét.

Most pedig rajtunk a sor. Mit mondjunk a huszadik évfor- dulón Pintér Jenőnek, a tudós főigazgatónak, a tanári érdekek nemeslelkű pártfogójának, a tanárság nagy nevelőjének? A ma- gyar tanárság egyeteme már régebben biztosította nagy, legna- gyobb „kortársát“ mély tiszteletéről, nagyrabecsléséről, amikor tiszteletbeli tagjának, illetve tiszteletbeli elnökének megválasz- totta. Mi ezen felül most, e nevezetes évforduló alkalmával még igaz és őszinte szeretetünket is fölajánljuk hálából azért, amit értünk tett a magyar nevelés és tanítás érdekében. Ebben a tisz- teletteljes szeretetben egyesülnek velünk a gondjainkra bízott tanulók is. Együtt kérjük a Mindenhatót, árassza el bőségesen kegyelmével Főigazgató Urunkat édes hazánk javára, és vala- mennyiünk őszinte öröme.

Ad multos annos!

Zipser Sándor.

INTÉZETÜNK MULTJA.

Intézetünk Budapest első állami, időrendben pedig — a kegyesrendi és evangélikus gimnázium után — harmadik középiskolája. Albrecht főherceg alapította. Alapítását a király 1858. augusztus 21-én jóváhagyta.

A bécsi kormány a király névnapján, október 4-én, nyitotta meg a német tannyelvű intézetet, — főleg osztrák tanerőkkel. — Működésétől politikai célok megvalósítását várta; a főváros császárhű értelmiségének megerősítését az önérzetes magyar nemzeti gondolkodású elemekkel szemben. Ez a törekvés megghiúsult a tanári kar gerinces magyar tanárainak ellenállásán és a főváros magyar érzelmű lakóainak összetartásán.

Az intézet első négy lelkes tanára: Bartal Antal, Corzan Avendano Gábor, Dunai (akkor még Krautschneider) Ferenc és Veress Ignác a közvéleménynek adott kifejezést, amikor 1860. decemberében gr. Sennyei tárnokmesterhez benyújtott férfias hangú felterjesztésében a magyar tanítási nyelv alkalmazását kérte.

A tanári testület kisebbségének kérelme teljesült s 1861. március 15-én az új tanári kar és a lelkes tanulóifjúság együtt ünnepelte az intézet teljes megmagyarosodását.

Az iskola ettől az időponttól kezdve rohamos fejlődésnek indult. A tanulók számának fokozatos emelkedése az intézet munkahelyének állandó változását okozta, amíg azt 1876-ban nagy kultuszminiszterünk: Trefort Ágost, Kolbenhayer Ferenc építész tervei szerint, 411.000 forint költségen megépített Markó-utcai palotába nem helyezte.

Iskolánk szellemi és erkölcsi munkáját kezdetben császári és királyi iskolafelügyelők irányították, így: 1858—59: Haas Mihály, utóbb szatmári püspök, 1859—61: Halder Konrád. Majd a következő tankerületi királyi főigazgatók ellenőrzése alá tartozott intézetünk: 1862—1866: Fesztli Károly prépost, utóbb pécsi jogliceumi igazgató, 1867—91: Lutter Nándor, 1892—1918: Erődi Harrach Béla, 1919-től kezdve: Pintér Jenő.

Igazgatókként vezették intézetünket 1858—61: Soboda János, 1861—21: Nagy Márton, 1862—66: Rómer Flóris, 1866—97: Corzan Avendano Gábor, 1897—1911: Wágner Alajos, 1912—5: Jakobi Károly, 1925—38: Krompaszky Miksa, 1938-tól kezdve vitéz dr. Pálfi János.

Tanári karunkban az intézet fennállásának minden szakában találunk olyan kiváló tagokat, akiket szaktudományuk önálló művelése egyetemi tanszékre vagy a Magyar Tudományos Akadémia

tagjai közé emelt, vagy akik egyéb magas állami tisztségre emelkedtek, illetve kitüntetésben részesültek, így Ábel Jenő, Ady Lajos, Bartal Antal, Bayer József, Bleyer Jakab, Cherven Flóris, Haszler Károly, Kassai Gusztáv, Krompaszky Miksa, Lengyel Miklós, Marczinkó Ferenc, Némethy Géza, Riedl Szende, Rómer Flóris, Siegescu József, Szarvas Gábor, Szentpéteri Imre, Veress Ignác és Zolnai Gyula.

Ily elsőrangú erőkből bővelkedő tanári kar természetesen sok oly kiváló tanítványt képzett ki, akik idővel maguk is a tudomány, a művészetek s a közélet jeleseivé váltak. Érettségit tett növendékeink névsorából legyen elég a következőket kiemelniük érettségi vizsgálatuk sorrendjében. Egyetemi tanárokká lettek részben hazai, részben külföldi egyetemeken: Heinrich Gusztáv, Mihalkovits Géza, Fehérpataky László, Báron Jónás, Purjesz Zsigmond, Láng Ede, Wittmann Lázár, Hampel József, Kovács Gyula, Davida Leó, Pecz Vilmos, Havas Adolf, Schwarz Gusztáv, Szinnyei József, Temesváry Rezső, Ferdinándy Géza, Tangl Ferenc, Tangl Károly, Molnár Géza, Hekler Antal és Hudovernig Károly. Intézetünkéből kerültek ki néhai Vázsonyi Vilmos m. kir. igazságügyminiszter, Kenézy Béla v. kereskedelemügyi miniszter, Wekerle Sándor m. kir. pénzügyminiszter, Zsitvay Tibor m. kir. igazságügyminiszter, Szudy Elemér, a Magyar Rádió Rt. igazgatója, Rácz Kálmán dr. min. tan., Hevesi Lajos, Zboray Aladár, Szini Gyula, Krudy Gyula, Ágai Béla, Szenes Béla írók, Kern Aurél, Szirmai Adolf, Szántó Imre, és Kerpely Jenő, Fröhlich Róbert, Toldy László, Báthory Nándor, Pulszky Károly, Wolf György, Márkus Dezső, Morvay Győző és Éber László.

II.

ISKOLÁNK AZ 1938-39. TANÉVBEN.

1. *Az iskolai év lefolyása.* Az idei tanévben ünnepeltük intézetünk megalapításának 80 éves évfordulóját, és erről 1939 május hó 27-én ünnepség keretében emlékezünk meg. Az ünnepi szónok dr. Zsitvay Tibor, ny. igazságügyminiszter, az intézet egykori növendéke volt. A Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Köre díszes emlékérem alapításával emlékezett meg a nagy fontosságú eseményről.

A tanítás folytonosságát ezidén semmi sem szakította meg. Az osztályok számában változás nem történt, csupán a beosztásban állott be némi eltolódás. Az idei tanévben a hetedik osztályt párhuzamosítottuk, de csak egy első osztályt nyitottunk.

2. *Személyi változás* és nyugdíjazás az elmúlt tanévben nem volt. Benkó Barnabás tanártársunk, aki a múltban csak félórászámmal tanított intézetünkben és a szemközti Bólyai gimnáziumban is teljesített szolgálatot, az idei tanévben teljes óraszámmal nyert intézetünkben beosztást.

3. *Hivatalos látogatások.* Pintér Jenő dr. tankerületi királyi főigazgató úr megbízásából az intézet évenként szokásos főigazgatói megvizsgálását mmár harmadszor vitéz Szabó István Andor, a Széchenyi gimnázium igazgatója, általános tanulmányi felügyelő végezte. Látogatása 1939 február 20-tól 25-ig tartott.

Az általános tanulmányi felügyelő úr az 1939 február 25-én tartott bizalmas értekezleten beszámolt az iskolában nyert tapasztalatairól. Ezek igen kedvezőek voltak s vitéz Szabó István igazgató úr a legteljesebb megelégedésének adott kifejezést.

Az egyes tantárgyak tanításának szakszerű ellenőrzésére intézetünkben többször megjelentek a kinevezett tanulmányi felügyelők. Krywald Ottó prépost a hittan, Édes Jenő gimnáziumi igazgató a latin, Pétergál Henrik a német, Boros Ferenc dr. az olasz, Várady Zoltán a filozófia, Kékesy János a fizika, Szíra Béla a történelem tanítását ellenőrizte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélyével dr. Thienemann Tivadar egyetemi tanár és dr. Pukánszky Béla egyetemi rk. tanár a német órákat látogatta, Lengyel Imre pedig a természetrajzi szertárt vizsgálta felül.

4. *A római katolikus ifjúság vallásgyakorlatait* dr. Holma István hittanár vezette. Az ifjúság fokozott buzgalommal végezte vallási gyakorlatait; résztvett vasár- és ünnepnapokon az istentiszteleteken, körmeneteken, az Eucharisztikus Kongresszus emlékére rendezett ünnepeken, az Orsz. Kat. Nagygyűlés zárókörmenetén. Nagy buzgalommal járultak a szentségekhez s 29 tanuló részesült a bérmálás szentségében. P. Elsasser József jézustársasági atya lelkigyakorlatot tartott a tanuló ifjúság számára. Hagyományossá vált, hogy az intézet VIII. osztályos növendékei az éleibe való kilépés előtt elmélkedésre vonulnak vissza. Így az elmúlt tanévben 25 tanuló vett részt a Manrézában tartott zárt lelkigyakorlatokon. Örömmel kell megállapítanunk, hogy az ifjúság lelki élete nagy mértékben elmélyült.

5. *Az iskola belső rendje:* A tanári kar különösen ügyelt arra, hogy az ifjúság fegyelmezetten és katonásan viselkedjék. A kötelességteljesítést, önfeláldozó s izzó hazaszeretettől lángoló, mélyen vallásos magatartást kívántuk meg minden növendékünkötől. Az iskolai és iskolán kívüli viselkedést házi szabályaink írják elő. Gondunk volt arra, hogy tanulóink távol maradjanak a napi politikától. Minden erőnkkel azon voltunk, hogy a nagy kultúrértékek nemzeti vonatkozását kidomborítsuk. Ennek külsőségeiben is kifejezést adtunk: az első három osztályban a magyaros formaruha viselését kötelezővé tettük.

6. *Hősi halottak.* Intézetünk régi vágya, hogy a hősi halált halt növendékek emlékéért márványtáblán örökítse meg. Ez mindaddig anyagi erők hiányában nem volt lehetséges. Évekig tartó várakozás után a Baráti Kör hathatós támogatásával és segítségével végre sikerült elérnünk azt, hogy rövid időn belül, a magyar feltámadás hajnalán mi is felállíthassuk elhunyt hőseink örök emlékét.

7. Munkáltató oktatás:

a) *Természetrajzi munkáltató oktatás.* A természetrajz és vegytan sikeresebb tanítása érdekében a V. K. M. 55.466. 1952. V. ü. ö. sz. rendelet alapján az 1951—53. tanévben intézetünkben dr. Varga Sándor tanumányi felügyelő, szaktanár által kipróbált módszer előnyeit alkalmaztuk a jelen tanévben is a biológiai tárgyak és az ásványtan tanítási keretében.

A cselekedtető tanítás a rendes tanmenetbe szervesen illeszkedik be, s csak ott nyert alkalmazást, ahol a tananyag természete és részlete kívánja az ilyen irányú tanítási módszert. Az ásványtan tanításával kapcsolatos anyag és eszköz hiány miatt egyszerre csak 12—12 tanulóval folyt a munkáltató oktatás a IV. a) osztályban.

b) *Munkáltató fizikatanítás.* A fizika anyagának a tanulók öntevékenységre alkalmas részeit a tanmenet keretében a VII. a., VII. b. és VIII. osztályban munkaórákon dolgoztuk fel. Ezek az órák kettősek voltak, mivel egy-egy órán az osztályoknak csak a fele vehetett részt 2—3-as csoportokba osztva. A szükséges taneszközök megfelelő példányszámban álltak rendelkezésre, s így ebben a tanévben is tapasztalhattuk ennek — az intézetünkben hagyományossá vált — módszernek előnyeit.

8. *Osztályünnepélyek.* Az elmúlt tanévben osztályünnepélyeket nem tartottunk, mert az amúgy is igen elfoglalt tanuló ifjúságot nem akartuk túlterhelni. Május 15.-án azonban intézetünk kamara-zenekara jól sikerült zenedélután rendezett, amelynek tisztja jövedelmét (42.— P) a Tanáregyesület mátrai üdülőjének céljaira a Tanáregyesület vezetőségéhez juttattuk el. A hangverseny egyikét számát az intézet jubileumi ünnepségén megismételtünk.

9. *Az Országos Középszintű Tanulmányi Verseny.* Az immár hagyományossá vált s az egész ország közvéleményét foglalkoztató tanulmányi versenyeken intézetünk növendékei is résztvettek s igen nagy örömeinkre pompásan szerepeltek. *Halász Iván* a matematikai verseny győztese, *Friedmann Imre* a természetrajzi harmadik helyezette lett. Derék tanulóink így elérték gyönyörű szereplésükkel, hogy intézetünk a budapesti intézetek élére került s pontszámában a fővárosi intézetek közül a legelső lett.

10. *Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Kör.* Takáts László főtitkár tájékoztató jelentése. 1958—59. tanévben már negyedik éve áll fenn a Baráti Kör lelkes gárdája. Lelkesedése, áldozatkészsége nem csökkent az évek folyamán, mindig megújuló szívvel ölelte magához diákjainkat, megértő segítséggel vette körül intézetünket, ha anyagiakban megszorulva egy-egy nemes cél végrehajtása előtt megtorpantak. Vezetősége új értékes erőt nyert vitéz Pálfi János dr. egyetemi m. tanár, gimnáziumi igazgató személyében, aki távozó igazgatóknak, szeretett tiszteletbeli elnökünknek, Krompaszky Miksa tankerületi kir. főigazgató úrnak lépett örö-

kébe; felismerve a Baráti Kör jelentőségét, nagy tehetségét, tevékeny erejét a Baráti Kör céljainak rendelkezésére bocsátotta, gazdag tapasztalatával új lendületet adva munkánkknak, mint tiszteletbeli elnökiünk. Vezetőségünk élén továbbra is dr. Zsitvay Tibor titkos tanácsos úr elnök, Krompaszky Miksa tanker. kir. főigazgató v. orsz. gyűlési képviselő, Lazarovits Lajos alelnökök állottak, akik ezidén is elfogadták új igazgatónkat és nagybecsű nejeinek a kerületünkben már hagyományossá váló „Berzsenyi Bálunk” védnökségét, amelynek 1939. jan. 21.-i sikere anyagi, erkölcsi értéküknek volt csalhatatlan jele. Kerületünk legkiválóbb hölgyeinek és urainak lelkes áldozatkészségét, fiaink ragyogó rendezési készségét ezúton is hálásan köszönjük, hogy anyagiakat nem kimélve, mellénk álltak s nemes tettükkel 1939 karácsonyán ismét a szeretet és öröm könnyeit varázsolták a csodaváró diákszívekbe a Baráti Kör adományával. Programunk legfőbb pontja volt, hogy hősi halottaknak emlékkövet állítva a hazaszeretetet soha el nem múló fáklyáját gyujtsuk a tanulók lelkében. 1939 május 27-én díszközgyűlés keretében ünnepeltük intézetünk 80 éves jubileumát. Emlékére „Berzsenyi Breviáriumot” adott ki a Baráti Kör, hogy lehetővé tegye Berzsenyi fennkölt eszméinek szélesebb rétegekbe való elterjedését. A könyvekért befolyt összeget, (900 pengő) a hősök síremlékére fordította a Baráti Kör. Tiszteletbeli elnökiünk indítványára Vajk Lajos kartársunk gyönyörű „Berzsenyi plakettjét” fogja ezúttal évenként egyszer intézetünk legjobb diákja örök emlékként kapni a Kör adományából. Nem hiányzott a Baráti Kör segítségével, amikor VIII. osztályunk áldozatos hazaszeretete szép selyemzászlót vitt a felszabadult Losonc gimnazistáinak, de megtaláltuk a módját annak is, hogyan segíthetünk a szülőknek nagy áldozatot jelentő, de pedagógiai értékben le nem becülhető kirándulások megrendezésében. Méltó befejezése volt ezévi munkánkknak jómagaviseletű és jóelőmenetelű tanulóink évvégi pénz- és könyvjutalomban való részesítése, valamint 200 pengős adomány a természetrajzi szertár új mikroszkópiumának beszerzésére. Kivettük a részünket a Horty Miklós repülőalap, a „Magyar a magyarért” mozgalomból, szeretetünk és hódolatunk koszorúját főtítkárunk vitte el a Kassai Dómba Nagyságcs fejedelmünk sírjára, hogy nemzeti reményeink feltámadásának legyen záloga.

11. *Szülői értekezletek.* A szülői értekezletek az elmúlt tanévben különösen fontosak voltak, mert a Rendtartás által előírt változásokat a szülői házzal közölni kellett, hogy az elbírálásnál tekintetbe jöjvő új s a múltban hiányzó szempontokat a szülők is megismerjék. Ezért igazgató az első félévi osztályozó értekezletet megelőző időben a díszteremben összegyűlt szülőkkel ismertette az iskola célkitűzéseit, az elbírálási szempontjait, a magyar vallásos világnézet alapelemeit, az iskola és a szülői ház viszonyát, s kérte a szülőket, hogy a sikeres nevelés érdekében az iskolával együtt törekedjenek gyermekeik harmonikus világnézetének kialakítására.

A közös szülői értekezleten kívül az egyes osztályok főnökei szintén tartottak értekezleteket az osztályokban tanító tanárok részvételével. Az osztályt érintő minden fontosabb kérdést itt beszéltek meg. A két negyedik osztályban a pályaválasztás nehézségeiben akartunk a szülői háznak segítséget nyújtani. Más osztályokban pedig a világnézeti nevelés szükségességét, a vallás, erkölcsi és hazafias nevelés fontosságát emeltük ki.

12. *Érettségi találkozók.* Az intézet végzett növendékei időközönként vissza-visszatérnek, hogy megemlékezzenek az iskolában töltött napokról s tanúbizonytságot tegyenek az intézet iránti ragaszkodásról. Az értesítő bezárásáig (1939. június 8-án) a 10 évvel ezelőtt érettségizettek tartottak a volt nyolcadik osztályukban megható találkozót.

13. *Az intézetben lévő idegen intézmények.* Intézetünkben sok idegen intézmény nyert elhelyezést. Itt működik évek óta az olasz királyi követség védnöksége alatt álló olasz nyelvtanfolyam s két év óta a lengyel—magyar barátság érdekében nagy munkásságot kifejtő lengyel tanfolyam is. Itt van a Kőrösi Henrik Íráspedagógiai Gyűjtemény s a Magyar Írástanulmányi Társaság Kutató Intézete. Itt tartotta a Szépírástanítókat Vizsgáló Bizottság képesítő vizsgálatait, a M. Gyorsírók Orsz.Szövetsége választmányi és díszüléseit, az O. K. T. matematikai és fizikai szakosztály kísérleti előadásait. Az elmúlt évtizedben pedig a bőripari és fémipari átképzőtanfolyamok előadásai is intézetünkben folytak.

A *Rozsnyói Öregdiákok Szövetsége* az igazgatóság engedélyével kétszer tartott választmányi ülést a fizikai előadóban. Ugyanott tartott igen látogatott vetítettképes előadást a Rozsnyó felszabadulásával kapcsolatos zászlóátadási ünnepélyről.

14. *Adományok.* Az Első Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület, mint minden évben, úgy ezidén is 50 pengőt ajándékozott intézetünknek szegény tanulóknak segélyezése és szorgalmas diákjaink jutalmazása végett. Fogadja a nemes adakozó ez úton hálás köszönetünket.

A Berzsényi Dániel gimnázium Baráti Köre szokott módon bőkezűen támogatta intézetünket. 200 pengőt juttatott a természetrajzi szertár hiányainak pótlására, s 120 pengőt adott szegény tanulók karácsonyi segélyezésére. Gyengébb előmenetelű és szegény tanulók tandíjait ugyancsak a Kör nemeslelkű adományából fizettük ki. A Kör sok szeretettel segíti szerény viszonyok között élő ifjúságunkat. Hálás köszönet ezért a Kör kiváló vezetőségének.

15. *Jutalmak.* Szorgalmas és jóelőmenetelű tanulóink az intézet jötevéinek jóvoltából pénzbeli segélyben és jutalomban részesültek. Az Első Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület 50 P.-jéből Ágoston Zoárd I. o., Katona György V. a. o., Herczegh László VI. b. o., 10—10 pengőt, Sedlmayer László V. b. o. tanuló 20 pengőt kapott, a Baráti Kör 120 pengős ajándékát 24 szegénysorsú tanulóink között osztottuk fel. A tanév végén a Baráti Kör ismét 100 P.-t bocsájtott az intézet igazgatóságának rendelkezésére a kivá-

ló tanulmányi eredményt felmutató szegénysorsú tanulók jutalmazására. Ezt a 100 P.-t 10 P.-ős jutalmakban a következő tanulók nyerték:

Pálfi László, Verle Győző I., Révész István II., Kemény János III., Fried István IV. a, Gévay Béla IV. b, Sedlmayer László V. b, Bisselicher Péter VI. a, Lázár Péter VII. a, Gellért György VII. b. osztályú tanulók.

A Schmiedt-féle alapítvány kamatait (19.50 P.) Gellért György VII b. o. tanuló kapta, mint a nyugdíjban lévő alapító tanártársunk által még tanított osztály legjobb matematikusa, a Pollák Emil egyesített alapítvány kamatait (17.81 P.) Balogh Rezső VIII. o. tanuló nyerte a német nyelv tanítása terén kifejtett szorgalmáért.

Először került kiosztásra a Krompaszky Miksa segély-alapítvány 128.01 P. kamatja. Krompaszky Miksa v. országgyűlési képviselő döntése alapján Halász Iván VIII. o. tanuló 64.01 P.-t. ditrói Puskás Attila VIII. o. tanuló 64.— P-t kapott, mint az idei tanulmányi versenyen az intézetnek legtöbb pontot szerző tanuló.

Szorgalmas tanulóink könyvjutalomban részesültek. Így Pálfi László, Lantos Tamás, Lengyel Gábor, Révész István, Gráf Ervin, Huppert Péter, Bánhalmi György, Klein György, Lányi Ferenc, Aczél János, Dobó Pál, Lazarovits Péter, Sándor Tamás, Zucker Róbert, Molnár Imre, Kiszely János, Gombos György, Zulik Róbert, Beér János, Glass Tamás, Gonda György, Széchy László, Vető László, Hauszner János, Flusser János, Bencsi Attila és Brill Gábor kaptak ajándékkönyvet.

16. *Pályázatok.* Az igazgatóság november hónapban a következő pályatételeket tűzte ki: I. A magyarság történeti joga a Felvidékre (felső osztályosoknak); II. Milyen érzéseket keltett bennem a felvidéki magyar városok visszacsatolása (alsó osztályosoknak). Az Ágoston Oszkár úr által felajánlott 100 P. pályadíjból az I. díjat (60 P.) ditrói Puskás Attila VIII. o. tanuló, a II. díjat (40 P.) Müller Ottó VII. a. o. tanuló nyerte el. Mindketten az első tételt dolgozták ki. A második tételre nem pályázott senki. Ugyiszintén meddő maradt „Édesanyám“ c. pályázat is, melyre Havas Ernő úr 10 P. díjat tűzött ki.

A Diáknapár szerkesztősége pályadíjat tűzött ki ezzel címmel: „Gondolatok a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban.“ Beérkezett 4 pályamunka. A 10 P-ös pályadíjat a „Sors bona nihil aliud“ jellegű pályamunka nyerte. Szerzője Szilágyi Gábor VI. b. o. tanuló.

17. *Magyar a magyarért* könyvmozgalomból intézetünk alaposan kivette részét. A felszabadult és az anyaországhoz visszatért felvidéki iskolák ifjúsági könyvtárainak berendezéséhez 350 kötet könyvvel járult hozzá.

Derék nyolcadik osztályunk növendékei pedig remek hímzésű gyönyörű selyem nemzeti lobogót ajándékoztak a losonci fiú

gimnáziumnak. Az osztály tiztagú küldöttsége személyesen vitte az osztály ajándékát Losoncra, ahol szépen sikerült ünnepség keretében nyújtotta át azt.

18. *Az állat- és növényvédelem.* A természetrajzi és földrajzi kirándulásokon a tanulók felvilágosítást kaptak a természetvédelem fontosságáról s így tanulmányi és cserkészkirándulásokon a természettel közvetlen kapcsolatba kerültek. De az iskolai oktatásban sem feledkeztek meg a tanárok a nemes eszmének terjesztéséről és ébrentartásáról.

19. *Az ifjúság egészségi állapotáról* dr. Markovits Béla intézeti orvos az alábbiakban számol be:

A tanulók általános átvizsgálásánál, amikor a testfejlődési adatok feljegyzését és az egyes szervek vizsgálatát végeztem, kielégítő eredményt találtam. Egyedül a szúvas fogak fokozottabb gondozásárt kell a figyelmet felhívni. Az egyik osztályban több tanuló megbetegedett kanyaróban, de sem ez, sem a téli influenza járvány komolyabb bajt nem okozott. Az őszi hónapokban megvizsgáltam és kiválogattam a légúti szolgálatra jelentkezőket és megtartottam a szokásos trachoma vizsgálatot. A torna alóli felmentés kérésénél és a sportolók versenyre bocsájtásánál nagy segítség volt a sportorvosi intézet szakvizsgálata és szakvéleménye. Az egészségtan tanulásnál nagy hasznát vettük a V. K. M. oktatófilmjeinek és a budapesti mentőknél tett látogatásnak.

20. Az intézet helyiségeinek a méretei a következők: tantermek: 25 sz: 100,32 m², 27 sz: 78,66 m², 36 sz: 75 m², 41 sz: 75,24 m², 44 sz: 77 m², 46 sz: 77 m², 49 sz: 73,12 m², 50 sz: 105,82 m², 54 sz: 82,22 m², 56 sz: 78,37 m², 57 sz: 78,12 m², 59 sz: 102,9 m². tornaterem: 144,2 m², tornaterem öltözője: 15,69 m², tanári szoba: 78,84 m², igazgatói iroda: 55,87 m², iroda: 50,10 m², iroda előszoba: 17,88 m², természetrajzi tanári szoba: 19,94 m², természetrajzi szertár I: 58,00 m², II: 71 m², tanári könyvtár: 83,00 m², fizikai előadó: 101,5 m², fizikai tanári szoba: 20,66 m², fizikai szertár: 77,21 m², cserkészszoba: 21,50 m², kápolna: 74,10 m², íráspedagógiai gyűjtemény: 33,5 m², rajztanári szoba: 38,37 m², díszterem: 118,26 m², ifjúsági könyvtár: 28,82 m².

III.

HATÓSÁGOK.

A budapesti V. ker. m. kir. áll. Bezsenyi Dániel gimnázium fenntartója a magyar állam. Az intézet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendelkezése alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter Hóman Bálint dr. Államtitkár: *Jalovszky Károly dr.*, a minisztérium középiskolai ügyosztályának főnöke *dr. Kováts Gyula* miniszteri osztályfőnök.

A budapesti tankerületi királyi főigazgatója *Pintér Jenő dr.*, a szegedi Ferenc József Tudományegyetem nyilv. r. tanára, a M.

Tudományos Akadémia, Szent István Akadémia, Kisfaludy Társaság és Petőfi Társaság tagja, a debreceni gr. Tisza István Tudományegyetem díszdoktora.

IV.

A TANÁRI TESTÜLET.

Nyugalmozott tanárok:

Glatz Ferenc ny. tanár, c. igazgató. Szaktárgyai: latin, görög ny. Szolgálati éveinek száma 35, ebben az iskolában 18. (Lakik: I., Szirtes-út 4/a.)

Goldziher Károly dr. ny. tanár, főisk. r. tanár, műegyet. m. tanár. Szaktárgyai: matematika, fizika. Szolgálati éveinek száma 24, ebben az iskolában 2. (Lakik: I., Mészáros-utca 12.)

Novák Lajos ny. r. k. hittanár, pápai prelátus, esztergomi főkáptalan tb. kanonok, érseki főbiztos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa. Szolgálati éveinek száma: 30. (Lakik: VIII., Szentkirályi-utca 22.)

Schmiedt Alajos ny. tanár, gimn. igazgató. Szaktárgyai: matematika, fizika. Szolgálati éveinek száma: 35, ebben az iskolában: 27. (Lakik: III., Zsigmond-utca 5.)

Szmetana Ágoston ny. tanár, igazgató. Szaktárgyai: művészeti és geometriai rajz. Szolgálati éveinek száma: 35. Ebben az iskolában 34. (Lakik: V., Alkotmány-utca 23.)

Walton Róbert ny. tanár. Szaktárgyai: magyar, német. Szolgálati éveinek száma 34, ebben az iskolában 11. (Lakik: III., Zsigmond-utca 5. szám.)

Virág Oszkár ny. tanár. Szaktárgyai: matematika-fizika. Szolgálati éveinek száma: 38, ebben az iskolában 38 év. (Lakik: V., Kresz Géza-utca 24.)

A tanári testület működő tagjai.

Sorszám	N é v	Képesítés	Alkalmazásának minősége	Szolgálati évei		Ez évben tanított			Egyéb beosztás	Lakik
				összesen	itt	osztály	tantárgy	heti órák		
1	vitéz Dr. Pálfi János	L Tör.	ig.	21	2	V. A. VII. B.	Tör.	6	egyetemi m. tanár	V., Markó utca 29-31.
2	Ambrózy Pál	L G	r. t.	34	18	V. A. V. B. VI. A. VII. A.	L	18	VII. A. oszt.-főnök, tanári könyvtár őre	IV., Váczi-utca 57.
3	dr. Bartmann György	M N	ó.h.t.	3	3	IV. A. III. IV. A. VIII. IV. A. IV. B. V. B.	M N N N Ny. i. Ny. i. Ny. i.	19	IV. A. oszt.-főnök értekezletti jegyző	III., Petur-u. 33.
4	Benkó Barnabás	L M	r. t.	11	2	II. VII. A. III. II.	M M Tör. L	16	II. oszt. főnöke	V., Zsitvay Leó-u. 20.
5	dr. Bezdek József, ig.	Fő. Ter.	r. t.	36	4	I. II. IV. B. I. IV. B. VII. A. VII. B.	Termr. Termr. Termr. Fő. Fő. Fő. Fő.	17		IX., Mester-utca 3.
6	Bölcs házy Árpád	Sz. Fiz.	ó.h.t.	4	4	III. IV. B. V. B. VI. A. VI. B. VIII. III.	Sz. Sz. Sz. Sz. Fiz.	20	III. oszt.-főnök, math.-fiz. kör és sakk-kör vezetője	X., Simor utca 45.

7	Egner Sándor	L G N O F	r. t.	29	3	V. B. VI. A. VI. B. VII. A.	O	18		V., Zsitvay Leó-u. 20.
8	Falk Zsigmond	É	i.f.t.	5	5	I. II. III. IV. A. IV. B.	É	7	egyházi, vil. karének	V., Váci-út 50.
9	dr. Fischer Vilmos	M N	r. t.	5	5	IV. B. VI. B. VI. B. VIII.	N N M Fiz.	14	VI. B. oszt.-főnök	VI., Szondy-utca 21.
10	dr. Holma István	H	r. t.	35	33	I.-VIII.	H	16	exhortatio	I., Alkotás-u. 31.
11	vitéz Horváth Antal c. ig.	L Tör.	r. t.	29	16	I. I. IV. A. VII. A.	L M Tör. Tör.	17	I. oszt.-főnök	Vecsés, Sándor-u. 16.
12	Horváth Gyula	Test.	ó.h.t.	3	3	I.-III. IV. B. V. B. VI. A. VII. B.	Testn.	21	Sportkör vezetője	Vecsés, Batthyányi-u. 5.
13	dr. Kardos Tibor	L O	r. t.	7	7	V. A. VII. B. VIII.	O	12	egyetemi m. tanár	II., Szász Károly-u. 3.
14	Luttor Ignác, c. ig.	R	r. t.	16	16	I. VII. A. VIII.	Sz R R	3	tanulm. felügyelő	XIV., Aréna-út 29.
15	dr. Markovics Béla	Eg.	i.f.t.	1	1	VII. A. VII. B. VIII.	Egészs. t.	2	iskolaorvos	IX., Mester-u. 5.
16	dr. Mező Ferenc, c. ig.	L G	r. t.	27	4	III. IV. A. IV. B. VI. B.	L	16	IV. B. oszt.-főnök filológiai szertár őre	II., Margit-körút 50.

Sorszám	N é v	Képesítés	A. kalmazásának minősége	Szolgálati évei		Ez évben tanított			Egyéb beosztás	Lakik
				összesen	itt	osztály	tantárgy	heti órák		
17	dr. Szakáts Ödön	Test.	r. t.	10	2	II. IV. A. V. A. VI. B. VII. A. VIII.	Testn.	20		VI., Vilmos császár-út 63.
18	Schwarz Jakab*	H	r. t.	30	5	I.-VIII.	H	16	liturgia	VII., Dohány-u. 56.
19	dr. Szentgyörgyi László	L Tör.	r. t.	29	18	III. IV. B. VII. B. VII. B. VIII.	M M M L L	18	VIII. osztályfőnök	II., Trombitás-u. 21.
20	Takáts László	Tör. Fő.	r. t.	8	5	IV. B. V. B. VI. A. VI. B. VIII. III. VI. A.	Tör. Tör. Tör. Tör. Tör. Fő. Fő.	19	V. B. oszt.-főnök, tört.-földr. szert. őre	I., Várfok-u. 12.
21	Tyma Lajos	Sz. Fiz.	r. t.	28	4	I. IV. A. VII. A. VIII.	Sz Sz Fiz. Fiz.	15	fizikai szertár őre tandijkezelő, ig. helyettes	V., Táttra-u. 21.
22	Vajk Lajos	R	r. t.	20	3	I.-VI. B. VII. B.	R	15	Művészeti kör vez. rajzszertár őre	Rákospalota, Bocskay-u. 98.
23	dr. Vajthó László	M N	r. t.	27	14	V. B. VI. A. VIII.	M	9	egyetemi m. tanár Önképzőkör vezetője tanulmányi felügy.	I., Ferry Oszkár-u. 47.

* 1958. IV. 1.—XII. 31.-ig: Dr. Scher Tibor.

1959. I. 1.-től a tanév végéig: Dr Berkovits József (VI., Jókai-u. 12.) tanította az izraelita vallástant a IV. b, V. b, VI. b, VII. b. osztályokban.

Vallástanárok.

A rendes órarend keretén kívül tanítottak: Mórocz Sándor evangélikus vallástanár (lakik: Budapest, VII., Damjanich-utca 38. sz.), Losonczy Lajos református vallástanár (lakik: Budapest, IX., Mester-utca 21. sz.), Pető István unitárius vallástanár.

A rendkívüli tárgyak tanárai:

Dr. Báder Dezső id. f. tanár vezette a német társalgási gyakorlatok csoportját heti 4 órában *dr. Fischer Vilmos* r. tanár felügyelete alatt.

Égner Sándor és *dr. Kardos Tibor* r. tanárok az olasz társalgási gyakorlatot vezették 2 csoportban heti 2—2 órában.

Hagyik István id. f. tanár a művészeti rajzot tanította 2 csoportban, heti 2—2 órában *Vajk Lajos* r. tanár vezetése mellett.

Horváth Gyula ó. h. tanár a vívást tanította heti 2 órában.

Horváth István id. f. tanár a fizikai gyakorlatok egy csoportját tanította heti 2 órában, *Tyma Lajos* r. tanár vezetése mellett.

Szentgyörgyi László r. tanár az angol társalgási gyakorlatokat vezette 2 csoportban heti 2—2 órában.

Tóth József id. f. tanár a fizikai gyakorlatok egy csoportját vezette heti 2 órában *Tyma Lajos* r. tanár vezetése mellett.

Dr. Varga Sándor r. tanár a természetrajzi gyakorlatok 1 csoportját vezette heti 2 órában.

Altisztek.

Hunyadi András kapus, Kele János szakaltiszt, Kovács István kisegítő szolga, özv. Bartl Alajosné napibéres takarítónő.

V.

A TANÁRI KAR TÁRSADALMI ÉS IRODALMI MUNKÁSSÁGA.

Vitéz Pálfi János dr., egyetemi magántanár „Egyiptom kulturtörténete, különös tekintettel a gazdasági viszonyokra” című tárgykörből. Kollégiumot tartott a budapesti kir. m. Pázmány Péter tudományegyetemen mindkét félévben és pedig „Az ókori Egyiptom állami és társadalmi berendezkedése” címen. Azonkívül tanította az egyiptomi nyelvet a hieroglif szövegek alapján. Ugyancsak az egyetemen tartott prozemináriumi gyakorlatot „Az ókori Kelet népeinek kulturtörténete” köréből. A Vitézi Rend tagja, a Tanárok Nemzeti Szövetségének alelnöke és a szövetség filológiai-történelmi szakosztályának elnöke, a Teleia osztályelnöke, a Szepesi Szövetség, a Magyar Keleti Társaság, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület, a Lőcsei Öregdiákok Egyesületének, a Katolikus Tanáregyesületnek választmányi tagja, az OSzte

Jóléti Bizottságának tagja, az Universum mozgószínház igazgatóságának tagja, a Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Körének tb. elnöke, az Oktatófilmek Bíráló Bizottságának meghívott szakértője, az Oktatófilm Kirendeltség Pedagógiai Bizottságának és a Pedagógiai Társaságnak tagja. Szerkesztett és írt történelmi könyveket a gimnázium V. o. számára. Előadásokat tartott a különféle kulturegyesületekben. Írt bírálatokat. Elnök volt a kassai m. kir. állami leánygimnázium magyar tagozatának érettségi vizsgálatán. Emléklapos százados. Kitüntetései: III. o. katonai érdemkereszt a kardokkal, I. II. o. vitézségi érem, Károly csapatkereszt, Sebesülési érem és a II. o. német vaskereszt.

Dr. Bartmann György, okleveles kántor, a rómaifürdői róm. kat. egyházközség énekkarának vezetője. Kulturesztétikai rendezett, előadást tartott „A régi Ausztria városai” és „A Felvidék várai” címmel.

Benkó Barnabás: Cikke jelent meg az Irodalomtörténetben, felolvasott a Középiskolai Tanárok Nemzeti Szövetségének ülésén, a Rimaszombati Volt Diákok Szövetségének főtitkára.

Dr. Fischer Vilmos, Sajtó alatt „A német főmondati szörend” című tanulmánya.

Horváth Gyula, 41. sz. Berzsenyi cserkészcsapat parancsnoka, a K. I. S. O. K. labdarúgó szakosztályának helyettes vezetője. Budapesti Labdarúgó Alszövetség fegyelmi előadója, a Magyar Kézilabda Szövetség fegyelmi előadója, a Vecsési M. O. V. F. választmányi tagja, a vecsési Sport Club választmányi tagja.

vitéz Horváth Antal r. tanár, c. igazgató, emléklappal ellátott százados, a kardokkal ékesített III. oszt. katonai érdemkereszt, a bronz Signum Laudis, az arany és I. oszt. ezüst vitézségi érem, a Károly csapatkereszt, a sebesülési érem és a karddal és sisakkal diszitett háborús emlékérem tulajdonosa, a vecsési M. É. P. vezetője, a „Vecsési Kat. Kör” társelnöke, a monori járás vitézeinek járási hadnagya, Pest vm. törvényhatósági bizottságának tagja, a vecsési polgári iskolaszék alelnöke, Vecsés képviselőtestületének tagja, a Vecséslepi r. kat. egyháztanács világi elnöke, a vecséslepi Credo egyesület világi elnöke.

Kardos Tibor dr., egyet. m. tanár, a budapesti Philológiai Társaság, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Pantheon választmányi tagja. Az 1938-39. tanév első felében heti két órában magántanári előadásokat tartott a pécsi Erzsébet Tudományegyetemen „Magyarország kapcsolata az olasz művelődési központokkal a XVI. században”. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen mindkét fél évben történelmi forrásgyakorlatot tartott, mint prozemináriumi előadó heti egy-egy órában „Tubero Dalmata története” és „Zsámboky János, mint történetíró” címen. A római Magyar Akadémia előadássorozatában „La poesia goliardica in Ungheria” c. előadást tartott. A Magyar Történelmi Társulat 1939. április 27-i ülésén bemutatta a „A magyar történetírás padovai iskolája” c. értekezését. Megjelent dolgozatai: „Per

la filologia umanistica“ Helicon. 1958. I. Irt rövidebb cikkeket, bírálatokat a Századokban, Heliconban, Diáriumban.

Luttor Ignác c. gimn. igazgató, emléklapos honvédtüzér hadnagy, a Károly-csapatkereszt és a II. o. ezüst vitézségi érem (két-szeres) tulajdonosa, a reformírásoktatás ügyének felügyelője, a Szépirástanítókat Vizsgáló Áll. Bizottság és a Magyar Szabványügyi Bizottság tagja, a Kőrösi Henrik Íráspedagógiai Gyűjtemény őre, a M. Rajztanárok Orsz. Egyesületének választmányi tagja, az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola és a Szföv. Pedagógiai Szeminárium írástanfolyamának előadója. Az Orsz. Közoktatási Tanács részére szerkesztette a Kereskedelmi Középiskola írástanításához az Utasítás tervezetét, valamint megtervezte az ezután készülő zsinórirásos ABC-könyvek részére a zsinórirás egyszerűbb alakításmódját. Írásrendszerét a tanév elején a tanító (nő) képzőintézetekbe is bevezették és felvette tanítási anyagába a M. Kir. Államrendőrség Tanosztálya, valamint Párisban a Francia Rajztanárképző Intézet is. Cikkeket írt a Néptanítók Lapja, a Magyar Pedagógia, a Tanítók Szövetsége és a Magyar Tanító c. szaklapokba és az Uj Idők Lexikonába. Az Önálló Hivatású Nők Világkongresszusa alkalmával az Országházban, a r. k. tanítók Pedagógiai Szemináriuma alkalmával pedig Szegeden rendezett kiállítást. A tankerületi kir. főigazgatók megbízásából — saját költségén — felügyeleti látogatásokat tett a képzőintézetekben, tanmeneteket bírált és íráspedagógiai tanfolyamokat, illetve előadásokat tartott: Baja, Cinkota, Debrecen (2 ízben), Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kecskemét (2 ízben), Keszthely, Kiskunfélegyháza, Kisvárd, Kőszeg, Miskolc, Monor, Nagykanizsa, Nagykovács, Nyiregyháza, Pestszentlőrinc, Pécs, Sárospatak, Sopron, Szarvas, Szeged (2 ízben), Szombathely, Tatabánya, Zalaegerszeg és Zsámbék pedagógusai számára. A Baross Szövetségben a magyar iparpártolás iskolai vonatkozásairól előadást tartott.

Mező Ferenc dr. c. gimn. igazgató, az 1928. évi amszterdami olympia irodalmi részének bajnoka, emléklappal ellátott százados, a III. oszt. hadiékítményes Vaskoronarend, a III. oszt. hadiékítm. Katonai Érdemkereszt, a bronz Signum Laudis (mindhárom a kardokkal), a Magyar Érdemérem, Károly-csapatkereszt, Sebesülési Érem, Háborús Emlékérem, az Orsz. Testn. Tanács aranyérmének és a Német Olimpiai Díszjelvény II. osztályának tulajdonosa, az Erdélyi Sportírók Egycsülete, a Gyopár Turista Egylet és a Lipótvárosi Társaskör tb. tagja, a Nemzeti Sport Club örökös tiszteletbeli tagja, a Nagykanizsai Irod. és Műv. Kör és a Nagykanizsai Felsőkereskedelmi Végzetek Körének dísztagja, a Magyar Úszó Szöv. igazgatótanácsának tagja, a Magyar Sportújságírók Egyesületének ellenőre, a Toldi T. E. elnöke, a Nemzeti Sport Club alelnöke, a Mátyás Öregdiákok Egyesületének tb. elnöke stb. Irod. működése: Megjelent a Háborús és sprotlemk-
virágok c. munkája, továbbá különlenyomatban a Verses sport-

felíratok s Hero és Leander c. tanulmánya. Cikkei a következő folyóiratokban láttak napvilágot: Pásztortűz (Kolozsvár), Új Idők, Nagy-Magyarország, Testnevelés, Levente, Magyar Front, stb. Az Új Idők Lexikon-ának és a Tanulók naptárá-nak munkatársa. Szerkesztette a Kultura r. t. kiadásában megjelent Tanári zsebkönyv-et, Diáknapló-t. Előadást tartott a rádióban (A sport a humor tükrében címen), továbbá 12 előadást különféle társadalmi és sportegyesületben. A németek az ő javaslatára indították meg az 1936. ősze óta folyó ásatásokat Olympiában.

Takáts László rendes tanár, a „Pro Ecclesia et Pontifice“ pápai érdemkereszt tulajdonosa, a Tabáni róm. kat. egyházközség tanácstagja, a Kulturális szakosztály elnöke, a Tabáni Credo II. v. elnöke, a „Tabáni Karitás“ pénztárosa, az „Americana Transylvania“ Korporációjának dominusa, a Mátyás Gimnázium Öregdiákjai Egyesületének választmányi tagja, a Berzsenyi Dániel Gimnázium Baráti Körének főtitkára. Cikket (7) írt: Hit c. az Egyházközségi Tudósítóba. Előadásokat tartott a losonci és kassai tót gimnáziumban, a Tabáni Egyházközség kulturestjén, a Szent Istvánról beszédciklust, a Budai Szent Gellért Egyházközség kulturestjén: „Történelmi jogunk a Felvidékhez“, a Római-fürdői r. k. Egyházközség kulturestjein: „Székesfehérvár az Árpádkorban“, Szent István a magyar Egyház szervezője“ címen, a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetsége történeti szakosztályában: „Történettanítás új szempontjai“ címen, a Berzsenyi Dániel gimnázium 80 éves évfordulója ünnepén „a Berzsenyi Dániel Gimnázium története“ címen.

Dr. Szakáts Ödön. A KISOK-BLASZ football tervpályázatán első díjat nyert. A pályázat megjelent a testnevelési tanárok közlönyében. Cikkeket írt a „Magyar Torná“-ban. A Magyar Országos Tornaszövetség versenyein bírászkodott.

Vaiythó László dr. egyetemi m. tanár. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi tagja. A Budapesti Szemlében jelentek meg értekezései: Reviczky és Schopenhauer, Reviczky és Arany címen. A debreceni egyetemen a II. félévben „A XIX. század formaművészete“ címen adott elő. Előadásokat tartott a budapesti és debreceni tanári körben, a pécsi Janus Pannónius Társaságban. A Zeneművészeti Főiskolán, a Műegyetemen (szakelőadó) magyar irodalmat tanított. Kormánybiztos volt a budapesti Baár-Madas és a kecskeméti ref. leánygimnáziumban. Sajtó alá rendezte Berzsenyi Dániel válogatott műveit (Berzsenyi Breviárum, a Baráti Kör kiadása). *A Magyar Irodalmi Ritkaságok, A Tanulás Problémái, Magyar Írók* könyvsorozatok szerkesztője.

Varga Sándor dr. tanulmányi felülvizsgáló, emléklapos főhadnagy, a kardokkal ékesített ezüst és bronz Signum Laudis, Károly csapat-kereszt tulajdonosa. A Magyar Túrista Egyesület választmányi tagja, a Magyar Túrista Egyesület rozsnyói Felső-gömöri Osztályának tiszteletbeli elnöke, a Magyar Túrista Szövetség Tanácsának, ifjúság bizottságának tagja, a rozsnyói Kereskedelmi

Társulat dísztagja, a Rozsnyói Öregdiákok Szövetségének alapító-tagja és főtítkára, a Magyar Túristák Lapjának, a Felvidéki Magyar Hírlap, Rozsnyói Híradó, Sajóvidék állandó munkatársa, a Rozsnyói Öregdiákok Szövetségének időközi kiadványainak szerkesztője. Mint az Országos Közoktatási Tanács természetrajz-, földrajzi bizottságának tagja, a Közoktatási Tanács megbízásából bíralatot írt a visszacsatolt területek természetrajzi tankönyveiről. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium kormányképviselőnek küldte ki a budapesti VI. ker. ág. hitv. ev. gimnázium VIII. A. osztályában az 1958.—59. iskolai év végén tartandó érettségi szóbeli vizsgálatokra. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium megbízásából az 1958.—59. tanév II. felében előadást tartott heti 2' órában a magyar földrajzból; a Képzőművészeti Főiskolán az Orsz. m. kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, a m. kir. Képzőművészeti Főiskola és az Orsz. m. kir. Színművészeti Akadémiának a visszacsatolt Felvidékről beiratkozott hallgatói részére. Előadást tartott intézetünk első módszeres értekezletén a földrajz-, természetrajz- és vegytan nevelő értékéről, a Magyar Túristák Lapjának januári számában 5 cikkben leírta Rozsnyó és környékének természetrajzi-, földrajzi, turisztikai nevezettségzeit: Rozsnyó és környékének szépségeit, Rozsnyó és a tudományok kutatás, a Barátkő títka, a Csengő lyuk feltárása címmel. Rozsnyó város 1958 november 8.-i felszabadulása alkalmával résztvett a bevonuláson s a Rozsnyói Öregdiákok Szövetségének képviselőjeként, mint első hozott országzászlókat Rozsnyó mindkét gimnáziumának s 8 zászlót a társadalmi egyesületeknek. A Deák-téri evangélikus kollegium tanári testülete és növendékei nevében díszes selyemzászlót adott át *Pap Váry Elemérné* iskolájának, 1000 pengő adományt Rozsnyó város nélkülöző szegényeinek, a Rös 200 pengős adományát a szegény diákoknak, az Újpest Áll. Leánygimnázium képviselőjeként zászlókat a rozsnyói polgári leányiskoláknak. Az ez alkalomból megtartott nyilvános ünnepélynek szónoka volt. Június 8, 9, 10-én Rozsnyón megrendezte a Rozsnyói Öregdiákok Szövetségének jubileumi országos találkozóját, előkészítette a Magyar Túrista Egyesület 1959. évi rozsnyói vándorgyűlését, két túrista egyesületi kirándulást vezetett a szilicei és pelsőci fensíkra, s a Pozsálóra.

Zipser Sándor. Az Országos Középfiskolai Tanáregyesület és a Budapesti Tanári Kör választmányi tagja. A Budapesti Tanári Kör főtítkára. Bíralatot írt Pintér Jenő Magyar Nyelvvédő könyveiről és a székesfehérvári Iskolahétről. Pintér Jenő 20 éves tankezületi főigazgatói működését pedig a jelen Értesítőben méltatta.

VI.
TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS.

Osz- tály	Idő	Helye	Célja	Vezető tanár
I.	IX. 23	Vác és környéke	Fölldr. és termr. megf.	Dr. Bezdek József
II.	IX. 14	Move székház	Légvédelem	Dr. Bezdek József
II.	IX. 27	Budapest parkjai	Fák és cserjék megism.	Benkó Barnabás
II.	IV. 27	Kovácspaták	Fölldr. és termr. megf.	Dr. Bezdek, Dr. Varga
III.	III. 21	Székesfehérvár	Tört. és földrajzi megf.	Dr. Kardos, Takáts
III.	IV. 27	Mileniumi emlékmű	Történelmi megf.	Benkó Barnabás
IV.a	II. 22	Gellérthegy	Tájéleírás	Dr. Bartmann György
IV.a	XII. 17	Nemzeti Múzeum	Ásványtár megf.	Dr. Varga Sándor
IV.a	IV. 24	Állatkert	Állatmegf. fényk.	Dr. Bartmann György
IV.a	VI. 9	Aquincum	Római múzeum megf.	Dr. Bartmann, v. Horváth
IV.a	V. 11	Komárom	Történelmi megf.	Dr. Mező, Takáts
V.a, b	IX. 14	Füvészkert	Botanikai megf.	Dr. Varga Sándor
V.a, b	IV. 1	Mezőgazd. kiállítás	Biológiai megf.	Dr. Varga, Zipser
V.a, b	IV. 21	Nemzeti Múzeum	Olasz kiállítás	Égner Sándor
V.a, b	V. 15	Budai hegyek	Botanikai megf.	Dr. Varga Sándor
V.a, b	X. 13	Move székház	Légvédelem	Dr. Fischer, Zipser
V.a	V. 3	Zsámbék és körny.	Tört. és földrajzi megf.	Dr. Szakács, Zipser
V.b	IV. 17	Hármashatárhegy	Biológiai megf.	Bölesházy Árpár
V.b	V. 16	Salgót.-Fülek-Lozonc.		
VI.a	17 18	Rimasz.-Rozsnyó-Kassa	Tört. és földrajzi megf.	Takáts László
VI.a	III. 1	Nemzeti Múzeum	Állattan	Dr. Varga Sándor
VI.a, b	IV. 1	Mezőgazd. kiállítás	Termr. megfigyelés	Dr. Fischer, Dr. Varga
VI.b	X. 13	Move székház	Légvédelem	Dr. Fischer Vilmos
VI.b	IV. 17	Székefehérvár	Történelmi emlékek	Dr. Fischer, Takáts
VI.b	V. 8	Zsámbék-Eszt.-Párk.	Történelmi megf.	Dr. Fischer, Takáts
VI.a	V. 4	Eger	Tört. és földrajzi megf.	Takáts László
VII.a, b	IV. 21	Nemzeti Múzeum	Olasz kiállítás	Dr. Kardos Tibor
VII.b	II. 5	Parlamenti Múzeum	1867. jelen napjainkig ide vonatkozó anyag	v. Dr. Pálfi János
VIII.	IV. 20	Nemzeti Múzeum	Olasz kiállítás	Dr. Kardos Tibor
VIII.	IX. 5 II.			
I—VIII.	22 II 25	Lipótnyezei elmegey.	Pszichológiai tanulm.	Dr. Fischer Vilmos
I—VIII.	V. 23	Esztergomi ásatások	Tört. és földrajzi megf.	Az egész tanári test

VII.

A TANÍTÁS ANYAGA.

Intézetünk az új középiskolai törvény értelmében a két évvel ezelőtt megkezdett átalakulást folytatta. Az idén a IV. osztály is átalakult gimnáziummá. Így már csak a V.—VIII. osztály reál-gimnázium. A felsőbb osztályokban második modern nyelvként az olasz nyelvet tanítjuk.

VIII.

AZ 1938-39. TANÉVBEN HASZNÁLT TANKÖNYVEK.

I. osztály: V. Esztergomy—Gaál—Nagy: Latin olvasó és gyak., I. Karl—v. Temesy: A magyar föld és népe, I. Nagy J. Béla: Magyar nyelvtan, I. Gondán—Magasi—Nagy: Magyar olvasó, I. Greguss—Karl: Természetráajz, I. Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan, I—II. Kozma—Kőrösi: Földr. atlasz. Luttor: Az új írásmód tanmenete. Példatár. Toll és betű. A díszítőírás szabályai. Harmath—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, I.

II. osztály. Bartha—Tordai: Magy. olvasókönyv, II., 5. k. v. Esztergomy—Gaál—Nagy: Latin olvasó és gyak., II. v. Esztergomy—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan. Greguss—Karl: Természetráajz, I—II. Karl—Vargha: Földrajz, II—III. oszt. Kozma—Kőrösi: Isk. atlasz. Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan, I—II. Luttor: Az új írásmód tanmenete. Példatár. Toll és betű. A díszítőírás szabályai. Trócsányi D.: Magyar nyelvtan, II. Harmath—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, II.

III. osztály. Balogh A.: Magyarország története, III. o. v. Esztergomy—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, I—VIII. Esztergomy—Gaál—Nagy: Magyar-Latin olvasókönyv, I. Hekle—Bónisné: Művészettörténet, I. Karl—Vargha: Földr. III—IV. oszt. Kozma—Kőrösi: Földr. atlasz. Mikola S.: Fizika. Mérey—Hadarits—Sárközy: Mennyiségtan, III. oszt. Luttor: Irródeák minta- és gyakorlófüzetek, B. és C. füzet. Marczinkó—v. Pálffy—Várady: Magyar nemzet elbeszélő története. Trócsányi D.: Rendsz. magyar nyelvtan, III. Tordai—Magasi: Magyar olvasókönyv, III. Thienemann—Schwartz: Német nyelvkönyv, I. Barthos—Kurucz: Tört. atlasz. Magyarország. Harmath—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve.

IV. oszt. Bodrossi-Hoffer: Ásványtan, IV. o. Hekler—Bónisné: Művészettört. I. Kaiblinger: Rövid német nyelvt. Karl—Vargha: Földrajz, IV. Kozma—Kőrösi: Isk. atlasz. Lehr: Arany János Toldija. Lévy—Kronberger—Schmiedt: Algebra, I. r. — Geometria, I. oszt. Luttor: Irródeák minta- és gyakorlófüzetek, B. és C. füzet. Marczinkó—v. Pálffy—Várady: Az antik világ. Reibner: Latin mondttan. v. Somogyi—Sulyók: Magyar irodalmi olvasó, IV. o. Thienemann—Schwartz: Német nyelvkönyv. Radnai: Az egységes magyar gyorsírástan. I. rész. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz, ókor. Harmath—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, III.

V. osztály. Riedl—Pintér: Retorika, 11. kiadás. Csengery—Kun—Nagy: Szemelv. Ovidiusból, 9. kiad. Édes: Cicero válogatott beszédei. Hittlich: Római régiségek, 6. kiadás. Fest: Olasz nyelvtan, I. r. Calabro P.: Gram-

matica Italiana: Márffy—Calabro: Olasz-magyar beszédgyakorlatok. Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv, V—VI. Kaiblinger: Rövid német nyelvtan. Mika—Marczinkó: Világtörténelem V. o. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz, közép- és újkor. Koch N.: Növénytan. Lévy—Kronberger—Schmiedt: Algebra, II. — Geometria, II. Radnai B.: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve, II. r. Jávorka—Csapody: Növényhatározó. Biró: Műalkotások könyve. V—VI. o.

VI. osztály. Riedl—Pintér: Poetika, 10. kiadás. Névy L.: Shakespeare Coriolanus (J. i. 2.), 4. kiadás. Kalmár—Édes: Livius szemelvények. Kerényi P.: Vergilius Maro Aeneise, I. r. Hittrich: Római régiségek, 6. kiadás. Fest A.: Olasz nyelvtan, II. rész. Calabro P.: Grammatica Italiana. Márffy—Calabro: Olasz-magyar beszédgyakorlatok. Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv, V—VI. o. Kaiblinger: Rövid német nyelvtan. Mika—Marczinkó: Világtörténet, VI. o. Barthos—Kurucz: Történelmi atlasz, közép- és újkor. Karl—Vargha: Az ember és a föld, VI. Kozma—Kőrösi: Isk. atlasz. Karl—Méhes: Állattan. Lévy—Kronberger—Schmiedt: Algebra, I—II. — Geometria, II. Lóky B.: Négyjegyű logaritmuskönyv. Damićis: Il cuore. Biró: Műalkotások könyve, V—VI. o.

VII. osztály. Pintér: A magyar irodalom története, I. r. 7. kiad. Reibner: Szemelvények O. Plinius leveleiből. Kerényi: P. Vergilius Aeneise, II. Hittrich: Római régiségek, 6. kiadás. Fest: Az olasz irodalom kincsei, I. Calabro P.: Grammatica Italiana. Márffy—Calabro: Olasz-magyar beszédgyakorlatok. Miklós—Kaiblinger—Koszó: Német nyelvkönyv a VII. o. sz. Kaiblinger: Rövid német nyelvtan. Schiller: Wilhelm Tell (Reclam). Mika—Marczinkó: Világtörténet, VII. o. Barthos—Kurucz: Tört. atlasz, legújabb kor. Karl—Vargha: Földrajzi világkép, VII. o. sz. Kozma—Kőrösi: Rendsz. földr. atlasz. Fornvald—Szijártó: Kísérleti fizika, I. Lévy—Kronberger—Schmiedt: Algebra, VII. — Geometria, VII. o. Lóky B.: Négyjegyű logaritmuskönyv. Fodor—Gerlóczy: Egészségtan, 6. kiadás. Biró: Műalkotások könyve, VII—VIII. o.

VIII. osztály. Pintér: Magyar irod. története, II., 6. k. Reibner: Latin szók- és mondattan. Édes—Esztergom: Tacitus. Jirka: Anthologia Latina. Wirth: Szemelv. Horatius műveiből, 6. k. Hittrich: Római régiségek, 6. kiad. Fest A.: Az olasz irodalom kincsei, II. Calabro P.: Grammatica Italiana. Márffy—Calabro: Olasz-magyar beszédgyakorlatok. Lux—Theisz: Német nyelviskola VIII. o. Lux—Theisz: Rendszeres német nyelvtan. Weber—Goethe: Hermann u. Dorothea, 8. k. Marczinkó—v. Pálffi: Magyarország története, VIII. osztály számára. Barthos—Kurucz: Magyar történelmi atlasz. Fornvald—Szijártó: Fizika, II. Lévy—Kronberger—Schmidt: Algebra, III. r., a VII—VIII. o. számára. Lévy—Kronberger—Schmidt: Geometria, III. r., VII—VIII. osztály számára. Lóky B.: Négyjegyű logaritmuskönyv. Kornis: Pszichológia és logika, 9. kiadás. Biró: Műalkotások könyve. VII—VIII. o.

Segédkönyvek. Akadémiai helyesírás. Burián: Latin-magyar és magyar-latin iskolai szótár. Kelemen D.: Német-magyar és magyar-német szótár. Calabro P.: Grammatica Italiana. Kastner J.: Olasz-magyar iskolai szótár. Jávorka: A magyar flóra határozása, I—IV. Balogné: Állatföldrajzi atlasz. Földrajzi füzet (Tud. és Honv. sorozat). Gergely: Magyar motívumok gyűjteménye. Luttor: Iródeák minta- és gyakorlófüzetek, I—IV. Az újírás-

mód tanmenete. Luttor: Kis káté, példatárral az új írásmódhoz. Vedrődy: Rajztanmenet, I—IV. o. részére. Hekler—Bónisné: Művészettörténet I. Hekler—Bónisné: Művészettörténet, II. Fornvald—Kiricsi—Péchy: Fizikai füzet (Tud. és Honv. sorozat) I. Grész Leó: Algebra és geometria. Radnai: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve, I. II.

IX.

IFJUSÁGI EGYESÜLETEK.

1. *Berzsenyi Dániel Önképzőkör.* Vezetőtanár: Vajthó László dr. Ifjúsági elnök: Török Péter VIII, alelnök: Forbáth Tamás VIII, titkár: Száva István VIII, könyvtáros: Kálmán Béla VIII, pénztáros: Neményi Tibor VIII, jegyző: Bolvári Sándor VIII, háznagy: Simon Imre VIII, tanuló.

Az Önképzőkör 13 felolvasó és 2 választmányi ülést tartott: az érdeklődés állandóan nagy volt. Az előadások a magyar- és a világirodalom jeles alkotásaival egyaránt foglalkoztak. Különös tekintettel voltunk a „Világirodalmi sorozat” előadásai során a XIX. sz. regényirodalmára. Az V. és VI. osztályú tanulók tevékenyen résztvettek a kör munkájában. Megemlékezést tartottunk a visszatért Felvidék irodalmi jelentőségéről s a kör a felvidéki ifjúság javára indított könyvmozgalomból is kivette a részét. Ady Endre és Reviczky Gyula évfordulói alkalmából emléküléseket tartottunk előadásokkal és szavalatokkal népszerűsítve műveiket.

A szónokversenyben ditrói Puskás Attila első, Kálmán György második, Antal Gábor harmadik helyezést ért el. A szavalóverseny eredménye: 1. Kerecsényi Károly, 2. Neiger István, 3. Brill Gábor. A pályázatok győztesei: Török Péter (irodalmi), Rév Tamás (műfordítási). Az idézetverseny eredménye: 1—2, Havas György 1—2, Mandl Róbert 3. Kálmán György.

Megrendeztük az október 6. és március 15. ünnepélyeket. Az ország önképzőköreinek szövetségbe tömörítésére irányuló mozgalomba bekapcsolódtunk.

A jövőévi tisztikar: Ifj. elnök: Antal Gábor VII. a, alelnök: Friedländer György VII. a, titkár: Brill Gábor VII. b, könyvtáros: Bonta Iván VII. a, pénztáros: Drechsler György VII. b, háznagy: Mandl Róbert VII. b. osztályú tanulók.

2. *A Berzsenyi Dániel gimnázium „Lotz Károly” művészeti kör.* A „Lotz Károly” művészeti kör október havában kezdte meg idei működését a következő tisztikarral: Tanárelnök: Vajk Lajos, ifjúsági elnök: Bauer István VIII. Alelnök: Görög Péter VIII. Főtitkár: Kálmán György VIII. Könyvtáros: Simon Imre VIII. Pénztáros: Keresztessy László VIII. Jegyző: Puskás Attila VIII. Háznagy: Bolvári Sándor VIII. o. tanulók.

A kör ezévből 10 ülést tartott. Célunk volt, hogy az eddig túlnyomó többségben szereplő művészettörténeti előadások helyett

inkább stilus tanulmányokat adjunk, melyekben az előadók egyénisége jobban kidomborodhatott. E célt szem előtt tartva, a hallgatóságnak néhány igazán kiváló előadásban volt része. Aranykönyvi kitüntetésben részesült Bauer Iván VIII. o. t., Szinyei „Majális“-áról, Görög Péter, Kálmán György VIII. o. t., Szőnyi István művészetéről, Kovács László VI. a Van Dyck-ről, Rába Richárd V. b. Michelangeloról, Strélinger András VII. a. Verdi-ről, végül Szende Ottó V. a. a barokk-kor zenéjéről tartott előadása.

Zenei előadóversenyünket nagy érdeklődés mellett tartottuk meg, melynek során Görög Péter VIII., Mandl Péter V., Szende Ottó V. és Ornstein Andor VIII. o. tanulók díjat nyertek.

A már fentebb kifejtett célnak megfelelően az eddigi „Általános műveltség“ pályázatot „Stilusverseny“ címen tartottuk meg, melyben a nem lexikális tudás, hanem a stilusérzékert díjaztuk. Az első két helyezett Kovács László VI. a. és Kahan Andor VIII. o. t. volt. Mint újdonságot vezettük be idén az „Ex libris“ pályázatot. A több mint 20 beérkezett pályázat közül Schwartz György VIII. és Kertész Gábor VII. osztályú tanulók tervei arattak sikert. Az eddig pénzbeli jutalmak helyett a győzteseket művészi plakettekkel díjaztuk.

Az új választásokat a tanév végén ejtettük meg, melyek során Mandl Róbert VII. b. o. t. lett a kör jövő évi ifjúsági elnöke.

3. *Berzsenyi Dániel Gimnázium Sportkör.* A sportkör díszelnöke: dr. vitéz Pálfi János egy. m. tanár, az intézet igazgatója. Tanárelnökei: Horváth Gyula és dr. Szakáts Ödön testnevelési tanárok. Ifj. elnök: Lazíczius Gyula VIII. Aelnök: Keresztessy Gyula VIII. Titkár: Gergely B. Pál VIII. Jegyző: Sugatagi Tamás VIII. osztályú tanulók.

Igazolási száma: 8, alakulási ideje: 1924. október 4. Az intézet tanulóinak létszáma: 506. Testgyakorlás alól felmentettek száma: 34.

A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi min. révén iskolánk tornaterme (150 m² hajópadló) a nyár és ősz folyamán lényeges változáson ment keresztül: A már korszerűtlen és régi tornaszerek helyett újakat kaptunk. Ennek tudható be az a körülmény, hogy a múlt tanév óta az iskolai testnevelés és sportélet fellendült. A szakosztályok szorgalmasan tartották edzéseiket. Nagy gondot fordítottunk a nemzetvédelmi ismeretekre. Udvarunk, játszóterünk, uszodánk nincs. A Kisok és Mac pályán gyakorolhatnak növendékeink hetenként 2 délután.

A tanév folyamán résztvettünk a K. I. S. O. K. és a Társadalom Sportegyesületek által kiírt versenyeken. A szakosztályok megrendezték házi versenyeket. Rendeztünk intézetek közötti versenyeket is.

Szakosztályaink igen eredményesen működtek.

Uzásban résztvettünk a Kéler-vándordíjas versenyen és 2. helyen végeztünk az összes budapesti iskolák között. Szuchenstrong Ferenc a 100 m. hátúzásban 15,6 mp. igen jó idővel első,

a Budapest—Eger városok közti versenyen 15.4 mp.-el II.-ik lett. 100 m. gyorsúszásban 10.1 mp. időt ért el. Vízipolócsapatunk a döntőben harmadik helyen végzett. Házi úszóversenyünkön 70 diák indult. Az elmúlt iskolaévben 24 tanulónk tanult meg úszni. Összesen 472 tanuló tud úszni.

Torna. K. I. S. O. K. korosztály versenyen az I. korosztályban 12 induló iskola közül 8. helyen, a II. korosztályban 12 induló iskola közül a 2. helyen végzett. Szekrényugrásban első helyezést értünk el. A K. I. S. O. K. orsz. díszturnán a IV. és V. oszt. válogatott csapata kettős körben mozgás visszhangot mutatott be. A Kecskeméten június 3—4-én rendezett M. O. T. E. SZ. kettős körben mozgás visszhangot mutattunk be.

Iskolai tornaünnepélyünkön következő számok kerültek bemutatásra:

1. Változó sorgyakorlatok.
2. Szabadgyakorlatok.
3. Puskagyakorlatok.
4. Kettős körben lendület gimn. mozgás viszhang.
5. Talajtorna.
6. Korlát és nyújtó gyakorlatok.
7. Szekrényugrások.

Vívás. Résztvettünk a kerületi és országos versenyen. A kerületin tör csapatban 5. helyen az egyéniben Hannák Vilmos VI. o. t. 5. helyen végzett, az országos bajnokságon pedig bekerült a döntőbe.

Labdarúgás. Beneveztük felsős és alsós labdarúgó csapatainkat a K. I. S. O. K. bajnokságba és résztvettünk Rowe angol edző előadásain.

Céllövő szakosztályunk igen eredményesen működött, ami nemzetvédelmi szempontból fontos. Igen sok versenyen vettek tanulóink részt. Igy 1958. okt. 14-én a Hunyadi P. L. E. ifj. versenyén csapatban a 4. helyen végzett. A K. I. S. O. K. versenyén csapatunk 2. helyen, a M. O. V. E. 1959. jan. 29-i versenyén csapatban 14 iskola közül az 5. helyen és egyéniben Gyurmán Dezső VI. b. o. t. 100 ponttal az 1. helyen végzett. Május 17-én a Székesfőváros rendezésében a K. I. S. O. K. versenyén Gyurmán Dezső VI. b. o. t. az 1. helyen végzett és ezzel az eredménnyel egy évig védője az Angol-Magyar Bank örökös vándorserlegének. Patonay Gábor VI. b. o. t. a 4. helyen végzett. Május 21-én a Budafoki P. L. E. ifj. versenyét szintén Gyurmán Dezső VI. b. o. t. nyerte, Kerék 9. és Patonay a 12. helyen végzett.

Atlétika. Házi versenyünkön 50 tanuló vett részt közepes eredményekkel.

A sportkör mult évi maradványa: 214.62 P. A sportkör jelen tanévi kiadása 1959. VI. 6.-ig: 609.65 P. Maradvány: 108.97 P.

4. *Matematikai és Természettudományi Kör.* Vezető tanár: Bölcsházy Árpád. Elnök: Friedmann Imre VIII., alelnök: Halász Iván VIII., főtitkár: Száva István VIII., háznagy: Kahán Andor

VIII., pénztáros: Bauer Iván VIII., jegyző: Vajda Lamm György VIII., könyvtáros: Török Péter VIII., II. jegyző: Freud Géza VII., II. pénztáros: László János VII., II. könyvtáros: Drechsler György VII. oszt. tanulók.

Ez évben 21 ülést tartottunk, ezek közül 17-et az V—VIII, 2-t a VII—VIII és 2-t az V—VI. osztályos tanulók számára. Az előadások túlnyomó részben matematikai volt, de elhangzott számos fizikai, kémiai, biológiai és technikai előadás is. Halász Iván VIII. és Kemény Miklós VIII. 4 előadásból álló nagyszerű fototanfolyamot tartott. A Felvidék visszatérése alkalmából Friedmann Imre VIII. tartott megemlékezést a Felvidék természettudósairól s természeti kincseiről. Szorgalmas előadóink voltak a VIII. osztályból: Friedmann Imre, Halász Iván és Kemény Miklós, a VII. osztályból Freud Géza és az V. osztályból Bergsmann Péter és Friedmann Andor.

Idén is megrendeztük a Csopey-émlékversenyt. Ennek győztesei: VII—VIII. osztály: I.—II. Halász Iván VIII. és Freud Géza VII-A, V—VI. osztály: I: Lakos György V.-B, II: Bergsmann Péter V.-B. —

A győztesek jutalmazására 49 pengőt fordítottunk. Könyvtárunkat számos matematikai, fizikai és növénytan könyvvel gyarapítottuk. Előfizettünk a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapokra az első félévben 8, a másodikban 4 példányban és a Királyi Magyar Természettudományi Közlöny és Pótfüzetek, Állattani Közlemények, Botanikai Közlemények, a Magyar Chemiai Folyóirat s a Csillagászati Folyóirat 1—1 példányára.

Megkezdtük a könyvtár átrendezését és új, tizedes rendszerű szakkatalógus készítését is..

Az év végén megejtett választások alapján a jövő évi tisztikar: elnök: Freud Géza VII. a., alelnök: Mandl Róbert VII. b., főtitkár: Brill Gábor VII. b., titkár: Geszti Ottó VII. a., pénztáros: László János VII. b., könyvtáros: Hausner János VII. a., háznagy: Huppert István VII. a., jegyző: Gellért György VII. b.

5. *Foto Kör* ez évben is dr. Varga Sándor tanár vezette. Az ő felügyelete alatt dolgoztak az önként vállalkozók a természetrajzi szertár tanári dolgozószoba sötétkemrává átalakított vegyi fülkéjében. A Matematikai és Természettudományi Kör fénykép pályázatot írt ki s a Kör tagjai ezen a házi versenyen nagy sikerrel szerepeltek. A filológiai múzeum részére igen értékes nagytárgyakat végeztek.

A tanév folyamán rendezett fotópályázat díjait a Matematikai Kör ajánlotta fel. Az első díjat Halász Iván, a másodikat Galambos László, a harmadikat Kahán Andor VIII. o. tanulók nyerték. Dicséretben részesültek Szilágyi Gábor VI. b., Mandl Róbert VII. b., Friedmann Andor V. b. o. tanulók.

6. *Gyorsírókör*. Vezető tanár: Zipser Sándor. Tisztikar: Ifj. elnök: Friedländer György VII. a., alelnök: Gellért György VII. b., titkár: Kovács László VI. a., pénztáros: Lázár Péter VII. a., jegyző:

Grünwald Iván VIII., könyvtáros: Gombon László VI. a., ellenőr: Strasser Péter VI. a.

A kör két állandó versenyt tartott. Egyet a karácsonyi szünet után zárt le. Ez a régi versenyszabályok mellett folyt le, s a következő eredménnyel végződött: 1. Lázár P. VII. a. 2. Nádor Gy. V. b. A második versenyt az újabban megállapított versenyszabályok alapján rendeztük. E versenyt Strasser P. VI. a. nyerte. 2. Lázár P. VII. a.

Az V. a. és V. b. osztályok között megtartott csapatversenyben az V. b. osztály csapata győzött. A csapat tagjai: Rába R., Rév T., Molnár, Seldmayer F., Harsányi F.

Az évvégi versenyek eredményei: 150°-on: 1. Strasser P. VI. a. 2. Lázár P. VII. a. 3. Friedländer Gy. VII. a.

120°-on: 1. Lázár P. VII. a. 2. Nádor Gy. 3. Gábor I. V. a.

100°-on: Rába R. V. b. 2. Friedländer Gy. VII. a. 3. Nádor Gy. V. b.

80°-on: 1. Weisz O. V. a. 2. Harsányi F. V. b. 3. Gábor I. V. a.

60°-on: Fried J. IV. a. 2. Dobó P. IV. b. 3. Krausz J. IV. a.

Valamennyien részben pénz, részben tárgy-jutalomban részesültek.

Megrendeztük még a IV. a. és IV. b. közötti csapatversenyt, melyet a IV. a. nyert meg.

Iskolákközi versenyt tartottunk a Bólyai gimnáziummal a két iskola IV. és V. osztályainak részvételével. Iskolánk e versenyben szép sikerrel szerepelt.

A kör a „Gyorsírástudomány” című folyóiratra 2 példányban fizetett elő.

A májusban rendezett budapesti kerületi versenyen iskolánk öt tanulója vett részt. A 200°-on Strasser Gy. VI. a. oklevelet, a 100°-on Nádor Gy. V. b. hibátlansági jelvényt és oklevelet, Rába Richárd V. b. oklevelet nyert.

A „Gyorsírástudomány” pályázatán több tanulónk vett részt. Emléklapot nyertek a következők: Kertész V. b., Dobó IV. b., Gerő J. IV. a., Krausz I. IV. a., Földes E. IV. a., Klein Gy. IV. a.

Pénztári jelentés: Vagyon: P. 44.60. Kiadás: P. 8. Pénztári egyenleg: P. 36.60.

7. 41. sz. *Berzsenyi Dániel cserkészcsapat*. Vezetője: Horváth Gyula testnevelő tanár. Csapatunk az 1938-39. tanévben friss erővel kezdte meg munkáját. Szeptemberben 25 cserkész a parancsnok vezetésével résztvett a kerületi hadijátékon. Az ősz folyamán a parancsnok 2 hónapi fegyvergyakorlatra való behívása miatt az őrsök önállóan működtek. Őrsi gyűléseken, kirándulásokon és a kerület légoltalmi munkájával képezték magukat tovább. A parancsnok vezetésével több háziradiót rendeztek. Az iskola padlását tábori telefonnal kötötték össze az óvóhellyel. Az év folyamán több kétnapos és hetenként egynapos csapat, ill. őrsi kirándulást rendeztünk a Pilisbe, a Budai hegyekbe s a Felvidékre. Csapatunk létszáma az ujoncozással 39. Csapatunk